

НІКОЛАЄВ ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ (1943—2023)

З глибоким сумом сповіщаємо, що 29 листопада 2023 року на 81 році пішов з життя видатний український вчений в галузі біоматеріалів та сорбційної терапії, член Європейського та Міжнародного товариств штучних органів, лауреат Державної премії СРСР, заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАН України **Володимир Григорович НІКОЛАЄВ**.

Володимир Григорович Ніколаєв народився 22 березня 1943 року. У 1966 р. закінчив з відзнакою Луганський державний медичний інститут. У 1969 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеню кандидата медичних наук за спеціальністю “нормальна фізіологія”. З 1971 р. працював в Інституті експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН України, де понад 45 років очолював відділ засобів та методів сорбційної терапії. В 1987 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеню доктора медичних наук за спеціальністю “трансплантологія та штучні органи”. У 2012 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України зі спеціальності “сорбційна токсикологія”.

В.Г. Ніколаєв зробив вагомий внесок у формування і розвиток таких розділів сорбційної терапії, як ентеросорбція й аплікаційно-сорбційна терапія. Він відіграв провідну роль у створенні нових високоєфективних методів сорбційної терапії гострої променевої хвороби, ниркової і печінкової недостатності, ранової інфекції й опікового токсикозу, а також ряду шкірних та аутоімунних захворювань. Серед вагомих результатів, досягнутих за участі Володимира Григоровича, було успішне випробування вітчизняної моделі апарату “Штучна печінка”, 5-разове зниження смертності дітей через важке отруєння блідою поганкою, ефективна сорбційна терапія ідіопатичної дилатативної кардіоміопатії, впровадження ефективних методів сорбційного захисту критичних органів тощо.

Під керівництвом В.Г. Ніколаєва та за його безпосередньою участю синтезовано і впроваджено у клінічну практику перші вітчизняні серійні гемосорбенти СКН та КАУ для очищення крові, біоспецифічні ДНК- та гепарин-вмісні гемоімуносорбенти ГУДС і ГСБС, розроблено теоретичні основи технології виробництва потужних делігандизуючих гемо- і плазмосорбентів ГСГД та ПСВД, детоксикаційний потенціал яких щодо ендо- та екзогенних речовин гідрофобної природи у десятки разів перевищує сучасні гемосорбенти, представлені на міжнародному ринку.

Ці унікальні розробки дали можливість В.Г. Ніколаєву вперше у світі успішно застосувати гемосорбцію в лікуванні гострої променевої хвороби, абдомінального сепсису, ранової інфекції та важкого опікового токсикозу, а також отримати вагомий результат в сорбційній терапії печінкової та поліорганної недостатності і деяких аутоімунних захворювань. В.Г. Ніколаєв зробив помітний внесок у лікування пацієнтів з інфекційними хворобами, військовослужбовців з мінно-вибуховими пораненнями під час Афганського конфлікту та подолання наслідків променевих уражень у постраждалих від аварії на ЧАЕС.

Як засновник пріоритетного напрямку досліджень “Фундаментальні механізми, засоби і методи сорбційної детоксикаційної терапії” Володимир Григорович Ніколаєв багато уваги приділяв формуванню наукового світогляду молодих та висококваліфікованих фахівців, серед яких 20 докторів і кандидатів наук, добре відомих як на теренах України, так і далеко за її межами.

Науковий доробок Володимира Григоровича Ніколаєва становить понад 400 наукових праць, серед яких 6 монографій та 60 авторських свідоцтв та патентів. Роботи В.Г. Ніколаєва відзначені Державною премією СРСР (1979), а за вагомих внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу України, багаторічну сумлінну працю йому було присвоєно почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки України”.

Під керівництвом проф. В.Г. Ніколаєва було розроблено та дозволено до клінічного використання 20 виробів медичного призначення, 6 з яких виробляються і зараз.

В.Г. Ніколаєв був керівником та активним учасником ряду вагомих міжнародних проектів, членом організаційних комітетів міжнародних форумів та редакційних колегій багатьох профільних наукових вітчизняних та закордонних видань.

Добропорядність і милосердя, простота і ширість, гострий допитливий розум і самовідданість науці були характерними рисами Володимира Григоровича при спілкуванні з людьми, в пам’яті яких він назавжди залишиться зразком гідним наслідування.

Колектив Інституту, колеги та друзі глибоко сумують за Володимиром Григоровичем Ніколаєвим та висловлюють ширі співчуття його близьким та рідним.

Вічна і світла йому пам’ять!